

1) DADES DEL PROJECTE

Tot seguit presentem el que es va acceptar com a resum d'objectius de la proposta, els membres del projecte i les assignatures en què es va dur a terme la intervenció.

Data d'inici i finalització: 01/09/2014- 01/09/2015

Descripció breu de l'actuació:

El projecte actual pretén fomentar l'aprenentatge actiu fora i dins l'aula. Les professores que impartim les assignatures d'Adquisició de l'Anglès com a Segona Llengua I i II hem detectat que els alumnes tenen algunes dificultats a l'hora de realitzar certes tasques dels projectes en grup de les dues assignatures. Davant les noves directrius i reptes en l'ensenyament universitari, tant els professors com l'alumnat hem de treballar amb mètodes que permetin adquirir certs coneixements que nosaltres pensem són essencials per a la seva formació.

L'actuació del projecte que proposem es basa en aplicar les metodologies d'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP) i d'Elaboració de Projectes (EdP). Ambdues metodologies són formes d'aprenentatge actiu i cooperatiu.

Participants:

PDI (Nom i Cognoms): Júlia Barón Parés

María Luz Celaya Villanueva; Imma Miralpeix Pujol; Mireia Ortega Durán

Assignatures implicades: Adquisició de l'Anglès com a Segona Llengua I (Adquisició I) i Adquisició de l'Anglès com a Segona Llengua II (Adquisició II). **Ensenyament:** Estudis Anglesos

2) RESUM I DESCRIPTORS

2.1 Resum

En la nostra proposta inicial es volien aplicar dues metodologies en dues assignatures relacionades: ABP (en l'assignatura d'Adquisició I) i EdP(en l'assignatura d'Adquisició II). En el cas d'Adquisició I es volia aplicar una nova metodologia per tal d'aconseguir una motivació més alta i fomentar la iniciativa i originalitat en el desenvolupament del projecte que es realitza en grup a l'aula. Es van realitzar sessions de 'training' per tal que els estudiants tinguessin les eines necessàries per dissenyar una tasca que elicités producció oral o escrita d'aprenents d'anglès. Considerem que el disseny de la tasca és molt important ja que acaba condicionant el tipus de dades que es recullen, i tal i com s'havia vist en anys anteriors, els alumnes tenien certes mancances a l'hora de crear aquestes tasques. A part de les sessions de 'training', els alumnes van haver de fer recerca en la literatura per buscar tasques en articles existents que els poguessin servir de model. Un cop fet això, es van realitzar sessions de intercanvi d'opinions a classe, per tal d'ajudar-se entre grups, per així potenciar aprenentatge col·laboratiu. A l'assignatura d'Adquisició II, malgrat que el nombre de sessions planejades es va veure fortament reduït a causa de la problemàtica dels inicis de contractes del professorat

de Q1, es va treballar en dissenyar un projecte de recerca en petits grups (EdP) que els alumnes van presentar els darrers dies de classe. A principi de curs se'ls va proporcionar la seqüència de passos a seguir i al llarg del curs es van dedicar sessions a treballar amb els materials que es van preparar sobre diferents punts clau a treballar dins d'aquesta seqüència: la formulació de les preguntes de recerca i d'hipòtesis, la determinació i la tipologia de les variables de cada estudi que s'estava dissenyant, la detecció d'errors recurrents en altres estudis del camp, les possibles conclusions a partir de diferents tipus de resultats i evidències, etc. També es van establir hores de tutoria addicionals per cadascun dels grups per aprofundir en els problemes que anaven trobant i donar-los les eines necessàries per a solventar-los. Els estudiants van respondre també un qüestionari sobre l'experiència a final de curs (N=45), dissenyat per la professora, que contenia 17 ítems a valorar distribuïts en tres grans blocs: 1) Aspectes facilitadors per la preparació del projecte 2) Aspectes en què l'elaboració del projecte els havia ajudat i 3) La utilitat d'activitats específiques de classe pel seu propi disseny de recerca.

2.2. Descriptors

Aprenentatge autònom, Aprenentatge col·laboratiu, Aprenentatge basat en problemes (ABP), Elaboració de projectes (EdP), Casos i simulacions.

3) MANCANCES DETECTADES

Com s'ha dit en el punt 2.1, una de les mancances que s'havia detectat a l'assignatura d'Adquisició I era la manca d'originalitat i rigorositat en la creació de tasques per l'elicitació de dades d'aprenents. En anys anteriors, els alumnes utilitzaven tasques molt senzilles, que moltes de les vegades no eren adequades per analitzar les variables d'interès dels estudis. Aquest aspecte s'ha aconseguit canviar, donant més importància a la tasca mateixa mitjançant les vies següents: sessions de 'training'; potenciació de l'aprenentatge autònom, on els alumnes havien de buscar tasques ja existents en el camp d'adquisició de llengües; discussions a l'aula, on s'intercanviaven idees i es plantejaven diversos tipus de tasques, i ajuda entre grups.

En el cas d'Adquisició II, la problemàtica es derivava de la dificultat dels estudiants a aplicar el coneixement teòric a la pràctica de la recerca. Per exemple, tot i saber què era una variable dependent o independent, no saber realment definir quin tipus de variables caldrien si volien estudiar un determinat aspecte de la seva docència com a futurs professors de llengües. També fallava el punt de vista crític dels estudiants respecte a estudis bàsics ja portats a terme anteriorment i que prenien com a vàlids tot i tenir el coneixement necessari per detectar-hi possibles errors.

4) OBJECTIUS

Els objectius en les dues assignatures eren promoure el treball en equip, l'autonomia en el procés d'aprenentatge i l'esperit de recerca. Per tal d'aconseguir els esmentats objectius es va decidir aplicar dues metodologies que podien ajudar a l'assoliment d'aquests objectius. Les

metodologies escollides estaven estretament relacionades amb el que es volia promoure a cadascuna de les assignatures: Aprenentatge basat en problemes (ABP) a Adquisició I i Elaboració de Projectes (EdP) a Adquisició II.

Creiem que s'han aconseguit els objectius gràcies al treball de preparació per part del professorat especialment durant les sessions de 'training' i al seguiment exhaustiu que s'ha realitzat al llarg de tot el procés de creació de les tasques i dels projectes de recerca. La resposta de l'alumnat ha estat també majoritàriament positiva.

5) DESENVOLUPAMENT DE L'ACTUACIÓ

Adquisició de l'Anglès com a Segona Llengua I

Activitats realitzades

- Sessions de 'training': en aquestes sessions 1) es va explicar als estudiants quina part d'un estudi de recerca d'adquisició de llengües estrangeres es centra en la part de disseny de tasques; 2) es van mostrar exemples reals de tasques que eliciten producció oral i escrita; 3) se'ls va ensenyar com buscar articles existents en revistes especialitzades.
- Sessions de 'brainstorming': en aquestes sessions els alumnes 1) pensaven quines tasques serien les més adients pel seu estudi; 2) van presentar les seves idees a classe per tal d'intercanviar opinions entre grups i per rebre feedback dels companys.
- Sessions de recerca: aquesta part la van realitzar a casa, els diferents grups havien de buscar articles (seguint les pautes rebudes a classe) amb objectius similars als seus per veure quines tasques altres investigadors havien utilitzat en els seus estudis.
- Sessió d'intercanvi d'articles: els estudiants presentaven els articles que havien trobat amb l'objectiu de 1) mostrar-los a altres grups que també podien utilitzar-los, 2) tenir ja un primer esborrany de la tasca, 3) rebre feedback d'altres grups i de la professora.

Objectius modificats

- No es va modificar cap objectiu dels presentats originalment.

Desenvolupament de les activitats

- Les activitats es van desenvolupar dins del temps establert, però per causa d'una operació d'una de les professores, es van haver d'ajuntar dos grups durant gairebé tres setmanes. El fet que fos un grup molt nombrós pot haver afectat en els resultats finals.

Recursos utilitzats

- Fitxes de seguiment dels projectes: en aquestes fitxes els alumnes havien d'especificar l'objectiu del seu projecte, les fonts consultades per crear la seva tasca (nombre d'articles buscats, nom i revista, justificació dels articles escollits).
- Qüestionari de motivació realitzat després de les sessions de 'training'.
- Qüestionari de satisfacció: al final del quadrimestre es va demanar als estudiants que contestessin unes preguntes obertes per tal d'examinar la seva motivació durant el projecte, així com la utilitat de les sessions dedicades a la creació de tasques.
- Buscador del CRAI de revistes i recursos electrònics.
- Llistat de revistes del camp d'adquisició de segones llengües accessible des de la UB.

Adaptacions

- Les adaptacions realitzades s'han centrat més en les sessions en què els dos grups es van haver d'ajuntar. Potser no van poder ser tant actives com desitjàvem inicialment a causa del gran nombre d'estudiants a l'aula.

Problemes

- El problema més gran que hem tingut ha estat relacionat amb la cerca d'articles que els alumnes havien de fer en grups pel seu compte. Tot i que se'ls va ensenyar com buscar aquesta informació a través del CRAI i també se'ls hi va passar un llistat de revistes, els alumnes no van saber buscar aquestes fonts de manera adequada. Se'ls va demanar que es guuessin pels 'abstracts' dels articles per buscar aquells que tenien relació amb els seus estudis i que partissin de varis articles per arribar a la selecció final. Tanmateix, molts d'ells només van buscar un o dos articles i en alguns casos gens relacionats amb el tema del seu estudi. Creiem que hi ha mancances a l'hora de filtrar la informació important en 'l'abstract' dels articles i els costa relacionar-ho amb el seu propi objectiu. També creiem que cal familiaritzar-se més amb cerca de revistes i articles on-line, o fins i tot d'anar a la biblioteca a buscar llibres relacionats. Es va donar per fet que els alumnes de tercer ja sabrien buscar articles pertinents a través de les eines que ofereix la UB, però hem comprovat que això no és així. S'hauria d'haver dedicat més temps a mostrar-los-hi com fer cerques, i fins i tot hagués estat òptim poder-hi dedicar alguna sessió del curs, tot i que aquest no és l'objectiu de l'assignatura. Seguim creient que és bàsic per als nostres estudiants de tercer, que possiblement cursaran màsters en poc temps, sàpiguen com utilitzar eines de recerca bibliogràfica i també siguin capaços de tenir un esperit crític a l'hora de buscar la informació rellevant per als futurs projectes que puguin realitzar.
- Tot i que els alumnes han participat molt més aquest curs que altres anys, i no només dins de cada grup si no entre grups, creiem que han d'aprendre a ser més col·laboratius, interaccionar més entre grups i a treballar més en equip, ja que el treball en equip pot ser una pràctica habitual en les seves futures feines. Tot i que

aquest any hem vist més col·laboració entre grups, encara hi ha grups que no acaben treballant de forma equilibrada.

Adquisició de l'Anglès com a Segona Llengua II

Activitats realitzades

- Sessions d'explicació de la professora: què vol dir fer un projecte de recerca i en què consisteix, introducció de conceptes teòrics, etc.
- Treball amb diversos materials didàctics sobre aspectes clau del projecte (worksheets, vídeos, etc.).
- Sessions de treball en grup desenvolupant diverses seccions del projecte amb l'ajut del professor.
- Tutories per grups per a resoldre dubtes i preguntes.
- Presentacions de projectes i feedback de companys i professora.
- Avaluació final de l'experiència portada a terme a través de qüestionaris.

Objectius modificats

No es van haver de modificar els objectius (però vegeu apartat 'adaptacions').

Desenvolupament de les activitats

- Introducció de l'activitat a portar a terme i calendarització del desenvolupament d'aquesta.
- Formació de grups segons les àrees d'interès dels alumnes.
- Explicacions del professor i treball amb materials didàctics.
- Sessions de grup per dissenyar els propis projectes.
- Sessions de grup per aplicar els coneixements introduïts a les classes teòriques a cada projecte en particular.
- Tutorització dels grups per solventar problemes i detectar mancances en el desenvolupament del projecte.
- Presentació dels projectes a l'aula.
- Feedback de tot el treball final del professor i dels estudiants de diferents grups.
- Resposta al qüestionari d'avaluació de l'experiència.

Recursos utilitzats

- Exercicis i vídeos relacionats amb els conceptes a aplicar als projectes
- Activitats en grup pensades per a facilitar el trasvassament de coneixement teòric a la pràctica en projectes
- Activitats del workbook de suport puntual
- Articles del camp suggerits per la professora a les tutories

- Recursos electrònics recomanats per la professora sobre aspectes a tenir en compte als projectes

Adaptacions

Malgrat que els objectius principals del projecte no es van haver de modificar, a causa de la falta de sessions per problemes amb els contractes del professorat (ja esmentat més amunt) i el nombre d'alumnes matriculats en un sol grup (que va pujar dràsticament el darrer any) no es va poder fer una avaluació continuada de l'experiència com s'havia programat inicialment. Per tant, un major nombre de tutories addicionals van suplir una part de l'avaluació continuada que inicialment s'havia de portar a terme a l'aula.

Problemes

Destacaríem dos problemes: el primer és la manca de materials didàctics per ajudar als estudiants a treballar aquests temes. Tot i que aquesta ja era coneguda, s'en van preparar d'addicionals i es va haver de proporcionar més suport al llarg del curs. El segon és que els alumnes tendeixen a 'dividir-se' el treball fora de l'aula per fer de forma individual quan aquest s'hauria de fer en grup conjuntament, almenys en dues trobades al llarg de tot el curs. Es van detectar problemes de cohesió en diferents parts dels projectes a causa principalment d'aquest fet.

6) AVALUACIÓ, RESULTATS I INTERPRETACIÓ

6.1 Avaluació

- Notes dels treballs lliurats durant el curs, amb especial atenció a les tasques i disseny de projectes. Les notes es van comparar amb les d'anys anteriors.
- Les fitxes de seguiment ens han permès veure per una part l'evolució del treball i per l'altra, examinar el treball autònom.
- Les presentacions i discussions a classe ens han permès avaluar la interacció entre grups. Aquesta part s'ha pogut mesurar mitjançant les notes preses pel professor durant les diferents sessions.
- Els qüestionaris de satisfacció han sigut útils per saber l'opinió dels estudiants sobre les dues metodologies aplicades i també per detectar mancances i problemes.
- Les tutoritzacions per grups han permès al professorat fer un seguiment més profund i continuat de l'experiència.
- Creiem però que necessitem desenvolupar instruments més objectius per tal de poder validar la fiabilitat de les metodologies escollides. Una de les possibles solucions seria la participació de avaluadors externs comparant els treballs realitzats d'anys anteriors amb els realitzats mitjançant les noves metodologies.
- Les sessions de discussió també haurien de ser avaluades per professorat extern a l'assignatura per tal de rebre feedback extern.

6.2 Resultats i interpretació

Adquisició de l'Anglès com a Segona Llengua I

- Els estudiants després de les sessions de 'training' semblaven estar motivats des del començament, un aspecte que creiem que és important per una millor realització del projecte. Com es pot veure al gràfic, entre una escala de 1 a 5, els alumnes van reportar estar motivats des del principi de l'experiència.
- Va haver-hi més col·laboració entre grups en les sessions de discussió, especialment en la sessió d'articles revisats.
- Més 'feedback' entre grups.
- Més qualitat a les tasques preparades pels projectes. En aquest moment estem preparant un article en el qual comparem les notes dels treballs anteriors amb els del curs passat. En un dels grups, de moment, es pot veure una millora en la tasca però no en la resta del treball. Aquest és un aspecte que s'ha d'analitzar en detall, ja que creiem que potser es va dedicar massa temps a l'elaboració de la tasca i poc temps a la part de redacció dels resultats dels anàlisis de dades dels projectes. Enguany, es vol dedicar un temps més equilibrat en les diferents parts del projecte. Així doncs, acabat aquest curs, es compararan els resultats de cursos anteriors amb els d'aquest any.
- Com s'ha dit anteriorment, la part de revisió d'articles va ser probablement la més problemàtica, ja que els estudiants semblaven no saber com realitzar aquesta part. Com es pot veure en el gràfic anterior (exemple d'un dels grups d'Adquisició I), de 14 grups de treball que es van crear a classe, es van revisar només entre 1 i 3 articles.
- En quant al qüestionari de satisfacció, els estudiants van reportar estar satisfets amb el procés, com es pot veure en el qüestionari que se'ls va passar, on havien d'escollir en una escala de 1 a 5 la utilitat del projecte realitzat.
- En el qüestionari de satisfacció, es va voler saber l'opinió individual de cada estudiant per poder veure quins havien sigut els punts forts i les mancances del projecte realitzat. A continuació presentem algunes respostes extretes de les diverses seccions d'aquests qüestionaris.

Sobre el suport per part del professor

"We felt guided from the very beginning. **We always had the feeling that we knew what we had to do**"

"It was very helpful the teacher's guidance. She always made **very clear all the steps** we had to follow to create the task of our project"

"The teacher's guidance was **essential**. So we could think of how to design task from the very beginning with the **help of the sessions** and the **work we had to do on our own**"

Sobre les sessions de 'training'

“The fact that we saw some **theoretical background was very helpful** before we started designing our tasks”

“**Knowing all the variables we had to take into account** when designing a task was very important to us and very useful”

Sobre la revisió d'articles

“It was interesting but **we don't know how to look for articles**”

“Even if the teachers told us how to search for studies we find it **very difficult**”

“We had never look for articles so it was **very difficult** and we **didn't know what was relevant** in what we were reading”

Sobre el treball en grup i col·laboratiu

“We are used to work in groups but not to **receive feedback from other groups** in the class”

“It was very **nice to be helped** by other groups in the class”

“Getting feedback from other groups was a very interesting experience. **We are not really used to be helped by other groups**. Sometimes we get the feeling that the others don't listen”

Adquisició de l'anglès com a segona llengua II

-Com s'ha mencionat anteriorment, no es va poder portar a terme l'avaluació continuada de la manera que s'havia planificat i per tant les valoracions poden ser un indicador subjectiu.

- En aquest punt, però, podem presentar uns resultats generals derivats dels qüestionaris finals recollits en el qual els estudiants van avaluar l'experiència que es va portar a terme.

- El que els estudiants van valorar més positivament va ser el fet d'entendre millor conceptes de l'assignatura i com aquests es podien aplicar a la vida real. Emfasitzaven que el projecte els havia ajudat a ser creatius i a identificar necessitats en investigació les quals no haurien estat capaços de veure sense aquesta experiència, tot i trobar-se en el darrer any del grau. També van atorgar puntuacions altes als ítems del qüestionari que feien referència al treball regular que havien fet amb el projecte (sessions al llarg del curs i no només al desembre) i el suport de materials específics a classe i explicacions del professor. A l'apartat de preguntes obertes sobre mancances i dificultats, alguns van assenyalar la dificultat per coordinar-se amb altres membres del grup i el fet que alguns no podien assistir de manera regular a totes les classes (però que no havien optat per l'avaluació única) per realitzar un treball d'aquest tipus amb els seus companys.

Valoració de l'experiència

- En general creiem que l'experiència ha estat positiva per part del professorat i també per part de l'alumnat (com s'ha vist en el punt 6 en la presentació dels resultats). Tot i així, pensem que es necessita més temps per consolidar el que s'ha començat amb aquest projecte.
- Part dels resultats del projecte es va presentar al congrés AESLA (Associació Espanyola de Lingüística Aplicada) el passat mes d'abril i han estat publicats en un capítol de llibre sobre experiències d'avaluació continuada:

Barón, J., Celaya, M.L. i Miralpeix, I. (2015). English Studies and field work: The use of a problem-solving learning methodology. *Congrés AESLA XXXIII*. Universidad Politécnica de Madrid.

Celaya, M.L., Barón, J. i Miralpeix, I. (2014). Trabajo de campo sobre adquisición del inglés como lengua extranjera y tutorización entre iguales. A A. Parcerisa (coord.) *Experiencias de evaluación continuada en la Universidad* (pp.40-47). Barcelona: Octaedro.